



T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih: 1 Ağustos 2017

Sayı: 1444

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	14 Ağustos 2017		E.No: 2/1815	
Ysm. Uzm.	Bsk. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gen. Sek.
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
TBMM BAŞKANI	İk.			



TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
02 Ağustos 2017
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
02 Ağustos 2017
No: 148837

GEREKÇE

5271 Sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunumuz 22. Maddesi Hakimın Davaya Bakamaması ve Reddi başlığı altında, Ceza yargıçlarının hangi hallerde önlerine gelen davaya bakmaktan yasaklı olduğunu amir hükümle belirlemiştir.

Anayasamızın 36. Maddesi, Hak Arama Hürriyeti başlığı altında 3. Fıkrasında “Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz.” Hükümüne yer vererek mahkemelerin önlerine gelen davaya bakmaktan hiçbir sebeple kaçınamayacağını anayasal düzenleme içine almıştır. Ancak mahkemenin görevli ve yetkili olduğu bir davada, hakim tarafsız davranamayacağı hususuna kesin gözle bakılmasını gerektiren hususların bulunması halinde, hakim kendini reddetmesini, tarafların bu yasaklılık nedenini öğrenmesinden itibaren yargılamanın her aşamasında bunu ileri sürebilmesini, kaldı ki, davaya bakması yasak olan bir hakim tarafından dava görülerek karara bağlanması halinde, olağanüstü kanun yolu olan yargılamanın yenilenmesi kurumuna hem ceza muhakemeleri kanunu hem de hukuk muhakemeleri kanunu yer vermiştir.

Yine Anayasamız 9. maddesinde devletin erki olan yargı yetkisinin “Bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.” Amir hükümüne yer vererek yargıda adaleti sağlamak için, yargılama yapan mahkemenin bağımsız (hiçbir kurum, kuruluş, kişiden emir talimat almadan) ve tarafsız (objektif, yansız) olmasını anayasal güvence altına almıştır.

Usul kanunlarımızda, (CMK ve HMK) hakim keskin olarak tarafsız davranamayacağına inanılan haller yasaklılık halleri olarak düzenlenen durumlar sınırlı sayıda belirtilmiş ve bunlar için kıyas yapılma olanağı kanun koyucu tarafından tanınmamıştır. Hukuk Muhakemeleri Kanunumuz incelendiğinde, “Hakimin yasaklılığı” başlıklı 34. Maddesi yine sınırlı sayıda yasaklılık hallerini amir hüküm altına almıştır.

Ceza Muhakemesi Kanunumuz, hakim yasaklılığını düzenlediği 22. Maddesi Hukuk Muhakemeleri Kanunuyla karşılaştırıldığında, 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Ceza Muhakemeleri Kanunumuzdan farklı olarak, “hakimin nişanlısı” hükümüne yer vermiş, yargıcın kendi nişanlısının hukuk davasına bakmasını yasaklılık hallerinden sayarak bunun sonuçlarını hükme bağlamıştır.

Ceza yargılamasında açıkça hakim kendi nişanlısının davasına bakmasının yasaklılığına ilişkin kanuni bir engel tanınmamakla birlikte, yukarıda belirtildiği gibi her iki usul yasasında söz konusu hakim davaya bakmaktan yasaklı olduğu haller sınırlı sayıda kıyasa imkan tanınmayacak şekilde amir hükümle düzenlediğinden, Ceza ve Hukuk Muhakemeleri Kanunları arasındaki bu ikilemin ortadan kaldırılarak, ilgili kanunların davaya bakması yasak olan hakim davaya bakarak, sonuçlandırmasına karşı başvurulabilecek olağanüstü kanun yollarında da eşgüdümün sağlanması amaçlanmıştır.



Diğer yandan, Ceza Muhakemesi Kanununda hakimın davaya bakamayacağı haller düzenlenmesini takiben, 5271 Sayılı kanunun 24. Maddesinde, hakimın tarafsızlığını şüpheyeye düşüren hallerin varlığı durumunda yine hakimın reddini talep edebilme imkanı tanımıştır. Ancak, 5271 Sayılı kanun 25. Maddesinde bunu süreye tabi kılmış ve hakimın davaya bakmaktan yasaklı olması halinde olduğu gibi yargılamanın her aşamasında, bu hususu ileri sürme imkanını ortadan kaldırmıştır.

Gerek Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve Ceza Muhakemeleri Kanunu açısından hakimın davaya bakmaya yasaklı olduğu hallerdeki farkın ortadan kaldırılması, gerekse, Ceza Muhakemesi 24 ve 25. Maddelerde hakimın tarafsızlığını şüpheyeye düşüren durumlarda ilgili taraflarca, hakimın reddinin istenebileceği ancak bunun süreyle sınırlı olduğu durumlarının yargılamanın objektif yapılması önündeki engelin kaldırılması açısından, her iki usul kanunu arasındaki ikilemin ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.



MADDE GEREKÇELERİ

MADDE-1 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu “Hakimin Davaya Bakamayacağı Haller” başlıklı 22. Maddesine “Nişanlısının davasına” fıkrası eklenerek 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Ceza Muhakemeleri kanunu arasında hakim in davaya bakmasının yasaklı olduğu haller amir düzenlemesinde ikilemin kaldırılması amaçlanmıştır.

MADDE-2 Yürütme maddesidir.

MADDE-3 Yürürlük maddesidir.



**5271 SAYILI CEZA MUHAEMESİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE-1 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun “Hakimin Davaya Bakamayacağı Haller” başlıklı 22. Maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Nişanlısının davasına”

MADDE 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu kanun Bakanlar Kurulunca yürütülür.

